

De Tijd, 13 juni 1970

Rond 20.000 Nederlanders regelmatige gebruikers

Drugs in opmars

Van onze speciale verslaggever

LOEK HIESELAAR

AMSTERDAM, 13 juni — De hasj, pot of stuff, bij minder ingewijden beter bekend als marihuana en hasjesj, heeft het schimmige, hokkerige wereldje van de subcultuur in dikke rookwolken verlaten. Het is overgewalmd naar groepen Nederlanders 'met een ander en meer aanvaard cultuurpatroon. De huidige roker behoort niet langer louter en alleen tot het „langharige werkschuwe tuig" van een door velen onaanvaarde generatie.

SPIJTEN MET HARD DRUGS LEVENSGEVAARLIJK

Gun U DE TIJD

ZATERDAG 13 JUNI 1970 125e JAARGANG 166 405

WAT ZIJN DRUGS?

Drugs in opmars

VRIJLAFDE WOORDEN

LATE VRIJLAFER

Rond 20.000 Nederlanders regelmatige gebruikers

Nederland telt thans naar schatting ruim 20.000 gebruikers van verdovende middelen. Daaronder bevinden zich zoals dat heet mensen uit alle rangen en standen, beroepen en leeftijdsgroepen. Eenderde maakt deel uit van de subcultuur, de „bewoners" van Paradiso, Kosmos en andere vrijetijdscentra, waar een minder op produktie en meer op consumptie, individualiteit en creativiteit ingestelde maatschappij het ideaalbeeld vormt.

Terwijl de overheid het gebruiken of alleen maar voorhanden hebben van verdovende middelen formeel nog altijd strafbaar stelt met een uitzicht op maximaal vier jaar gevangenis brengt VARA's radioprogramma „Dit is het begin" om de twee weken op zaterdagmiddag een aantal zwarte marktprijzen in de ether voor verschillende soorten hasjes. Gemiddelde prijs vier gulden per gram. Verpakking en gebruiksaanwijzing overbodig.

Tussen deze twee uitersten spelen zich al een jaar lang de discussies af van voor- en tegenstanders onder de deskundigen en wie daarvoor doorgaan: farmacologen, sociologen, psychiaters, maatschappelijk werkers, officieren van justitie en politiemensen. Kranten die tot voor een jaar nog iedere arrestatie wegens marihuanabezit met het aantal aangetroffen grammen erbij vermeldden selecteren nu op monstervangsten van enige kilo's.

We spreken over een drugprobleem waarvan we de details niet kennen. Op een vorige week in Oosterbeek gehouden conferentie over drugs van het Nederlands gesprekscentrum vroegen sommigen zich af of de invoer van verdovende middelen in ons land en andere Europese landen niet een tactische zet van China was om de westerse wereld naar de ondergang te voeren, terwijl anderen opperden dat drugs maar moesten worden gelegaliseerd om de handel tegen te gaan, de spanning van het illegale roken weg te nemen en mensen die daaraan behoefte hebben de kans te geven met behulp van bewustzijnsverruimende middelen op zoek te gaan naar de reden van hun menselijk bestaan.

Boven alle discussies riep de aan het ministerie van CRM verbonden socioloog drs. D. van Peype uit: „Het grootste gevaar, van druggebruik is dat je aan strafbaarheid bent blootgesteld" en de

eveneens als forumlid op deze conferentie genode Leidse zenuwarts M. Schlemper concludeerde: „Het frequent grijpen naar slaapmiddelen is in wezen gevaarlijker dan het gebruik van psychedelica, terwijl niemand daar acht op slaat."

Discussie

,Na Amerika, Zweden en andere landen waar het gebruik van verdovende middelen al lang het stadium van voorpostgevechten tussen deskundigen is gepasseerd, is de discussie nu ook in Nederland in alle hevigheid losgebarsten. Kreten klinken over en weer en de ondeskundige buitenwacht weet niet meer welk beeld zij van de druggebruiker moet vormen.

Om in die chaos enige orde te scheppen is de Amsterdamse psycholoog drs. H. Cohen, verbonden aan het instituut voor sociale geneeskunde van de Universiteit van Amsterdam twee jaar geleden begonnen met een onderzoek naar het druggebruik in Nederland. Hij interviewde 958 gebruikers van wie tweederde in Amsterdam woonde en de rest in andere delen van ons land. Zijn bevindingen werden vorig jaar in een interimrapport neergelegd. De totaal-uitslag van zijn onderzoek werkt hij uit in een proefschrift waarop hij eind van dit jaar hoopt te promoveren.

Het onderzoek-Cohen werd zeer uitgebreid en wetenschappelijk opgezet en de resultaten worden door alle partijen in de discussie over het druggebruik gewaardeerd. Een en ander heeft tot gevolg gehad dat drs. Cohen onmiddellijk is opgenomen in een door staatssecretaris Kruisinga van volksgezondheid ingestelde werkgroep, die het drugprobleem bestudeert.

Zo dat probleem althans bestaat. Want drs. Cohens voornaamste conclusie uit zijn onderzoek is misschien wel. dat er in Nederland geen sprake is van een drugprobleem. Het aantal mensen dat door het gebruik van lichte (soft drugs) of zware verdovende middelen (hard drugs) is ontspoord, bedraagt enkele honderden. „En wanneer we dit aantal afzetten, aldus Cohen, „tegen het aantal slachtoffers - van tabak, alcohol en de barbituraten (slaapmiddelen) houden we nauwelijks een probleem over."

„Deze relativering van het illegale druggebruik betekent niet," zo voegt drs. Cohen daaraan toe, „dat we de gevaren die eraan verbonden zijn moeten onderschatten. Het illegale gebruik .is groeiende en zal in de toekomst waarschijnlijk meer problemen gaan geven."

In dit verband staat de tegenstanders van legalisering van druggebruik het beeld van Amerika voor ogen, waar het illegale gebruik zodanig is toegenomen dat daar inmiddels wel van een probleem mag worden gesproken. In New York sterven per dag gemiddeld drie mensen aan een te grote dosis heroïne. Een op de drie is een tiener. Zelfs onder kinderen beneden de vijftien jaar neemt het gebruik van vooral zware middelen als opium, heroïne en morfine toe. In Washington schat men het aantal jeugdige verslaafden op achtduizend. Er is bijna geen college of university, waar het gebruik van hasjiesj. LSD of heroïne niet een vast consumptie-artikel is geworden van grote groepen scholieren en studenten. Ook in Zweden baart de situatie zorgen. Lagere schoolkinderen worden al vertrouwd gemaakt met hasjiesj en marihuana die hen door de keiharde handelaars in deze middelen vaak gratis wordt uitgereikt. In de hoop op latere klandizie.

In Nederland is het nog niet zover. Een ASVA-woordvoerder schat het aantal studenten in Amsterdam dat drugs gebruikt wel op 50 procent en de Haagse Post laat in een onlangs gepubliceerd interview wel marihuanarokende huisvrouwen aan het woord, maar gemeengoed zijn de soft drugs in Nederland zeker nog niet geworden.

Dat blijkt uit het onderzoek van Cohen, dat onder meer de volgende cijfers oplevert. De gemiddelde leeftijd van de druggebruiker is 23 jaar. Hij (zij) is vooral afkomstig uit de hogere (26 pct.) en middelbare (43 pct.) milieus. Met uitzondering van het lager onderwijs zijn alle schooltypes vertegenwoordigd, vooral de universiteiten en academies voor beeldende kunsten. Bijna de helft van de ondervraagden zei betaald werk te verrichten, 28 procent is bezig met een of andere studie, 13 procent werkt er nog bij, 17 procent werkt of studeert helemaal niet.

Het druggebruik is in ons land in 1960 op gang gekomen, vrijwel gelijktijdig in alle grote steden. Amsterdam neemt geen uitzonderingspositie in. Meer mannen dan vrouwen beginnen met druggebruik. Bij de gebruikers ligt de verhouding ongeveer op 1:3. De meest gebruikte stoffen zijn

hasjiesj, LSD, opium en amfetamine (pepmiddel). Hasjiesj staat ver bovenaan 92 procent van de ondervraagden gal toe dit te gebruiken. Voor de meesten was dit ook de stof die ze voor het perst hadden gebruikt .

Wat tegenstanders van een soepeler drugbeleid aangrijpen als argument om te betogen dat men van lichte drugs gemakkelijk op zware overstapt. De meeste druggebruikers vonden dat de diverse stoffen een goede tot zeer goede rol in hun leven hadden gespeeld. Het gebruik hadden ze als prettig tot zeer prettig ervaren. Hasjiesj won het daarbij van LSD en opium.

Naast de conclusie dat er in Nederland geen sprake is van een drugprobleem komt drs. Cohen ook tot de stelling dat druggebruikers niet moeten «orden beschouwd als misdadigers die thuis horen in de gevangenis. „De hantering van het strafrecht in verband met druggebruik heeft tot gevolg." zo verklaarde hij kort na het uitbrengen van zijn interimrapport in een interview, „dat er een aantal jonge mensen voor langere tijd in een gevangenis komen, waar ze per se niet thuis horen. Sommigen zijn verslaafd aan opium en dienen als patiënt te worden beschouwd, anderen zijn bezig met hasjiesj-gebruik. en dat is een bezigheid die we ook moeilijk als echt crimineel kunnen interpreteren."

Deze conclusies van de Amsterdamse psycholoog hebben ertoe geleid dat de nationale federatie voor de geestelijke volksgezondheid op 2 februari van dit jaar een brief' stuurde naar staatssecretaris Kruisinga met het verzoek er bij zijn ambtgenoot van justitie op aan te dringen druggebruikers niet langer als delinquenten te beschouwen.

„Niet de rechter, maar instanties voor sociale dienstverlening en geestelijke gezondheidszorg. zouden de verantwoordelijkheid moeten krijgen toegewezen. De politie zou zich daardoor kunnen beperken tot de controle op de handel op grote schaal," aldus de federatie in deze brief, die vergezeld ging van het rapport van drs. Cohen.
Welk standpunt neemt de overheid thans in?

Beleid

Dr. P. Siderius (47) directeur-generaal voor de volksgezondheid formuleert bedachtzaam op de hoogste verdieping van een departementaal flatgebouw in Leidschendam: „Druggebruik is. formeel nog altijd strafbaar. Je kunt er zelfs vier jaar voor krijgen, maar in de praktijk wordt een genuanceerd beleid toegepast. Natuurlijk is er over deze zaken overleg tussen volksgezondheid en justitie. Niet iedere druggebruiker wordt vervolgd. Het beleid richt zich vooral op de handelaren en de ernstig verslaafden.

In een brief, aan de Tweede Kamer heeft de staatssecretaris begin van dit jaar uiteengezet . waarop het beleid vooral is gericht. 'De nadruk' valt op .behandeling van ernstig verslaafden in gespecialiseerde klinieken. In steden waar behoefte is aan een dergelijke kliniek moet er een komen. Daarnaast moeten er een soort poliklinieken komen waar minder ernstig verslaafden terecht kunnen voor.hulp of antwoord op hun vragen. Een soort opvangcentra eigenlijk in de geest van het Amsterdamse centrum. Dat Amsterdamse centrum is een goed initiatief geweest vinden we. Mensen moeten daar anoniem terecht kunnen. In klinieken voor ernstig verslaafden zouden even tueel ook druggebruikers door justitie moeten kunnen worden ondergebracht.

De hulpverlening staat op de eerste plaats. Verder zal er veel onderzoek moeten worden verricht. Van de preciese effecten van de meeste verdovende middelen is nog maar weinig bekend. Er is behoefte aan meer kennis, zowel wat betreft de chemische, biochemische., farmacologische als de klinische, psychologische en sociologische aspecten betreft. Er is nu een werkgroep van 17 man ingesteld, die dat onderzoek hier in ons land gaat instellen. Daar zit drs. Cohen ook in. Dr. P. Baan uit - Utrecht is er de voorzitter van.

Ook internationaal zal een dergelijk onderzoek moeten plaatsvinden. De wereldgezondheidsorganisatie heeft daarvoor op speciaal verzoek van Nederland en Zweden ' een post op de begroting voor 1970 opgenomen. Kleinere landen kunnen een dergelijk onderzoek op die manier combineren en coördineren. We baseren ons nu nog op de conclusies van het Engelse Wootton rapport, waar zowel voor- als tegenstanders mee weglopen. Maar de voorstanders van legalisering van drugs moeten toegeven dat ook in dat rapport een zekere terughoudendheid ten

aanzien van druggebruik wordt betracht. Er wordt wel voorgesteld om de straffen voor druggebruikers te verlagen en van maximaal tien jaar op twee jaar te brengen, maar. nergens wordt gepleit voor legalisering van drugs. Ook niet van de zogenaamde softdrugs. Er is geen land waar drugs zijn toegestaan zoals ik ook geen deskundige ken die echt voor het gebruik van drugs is. Waar men tegen ageert is de discriminatie van soft drugs ten opzichte van alcohol, die natuurlijk ook een vorm van drug is.' En verder tegen de strafbaarstelling. Wat dat laatste betreft is er zoals ik al zei overleg tussen volksgezondheid en justitie om tot een algehele herziening van de wetgeving op dit punt te komen. Wat ik als»laatste punt nog wil benadrukken is het belang van de voorlichting over drugs.

Wat zijn drugs?

DRUGS is de nieuwe term voor het begrip verdovende middelen dat tot voor kort algemeen gehanteerd werd. Drugs is veelomvattender al denkt de buitenstaander vermoedelijk alleen aan hasjiesj, marihuana, LSD en opium. Drugs is een betere term dan verdovende middelen, want niet alle stoffen die gedronken, gerookt, gesnuifd of gespoten worden werken verdovend op de geest. Ze hebben wel allen gemeen dat ze de geest beïnvloeden. Dat kan In het ene geval verdovend of bewustzijnsveriangend zijn, in het andere geval (de amfetaminen of pepmiddelen) bewustzijnsverruimend.

Zowel alcohol, coffeïne (in koffie, thee, Cola, APC), tabak, slaapmiddelen ' (barbituraten), tranquillizers (valium, librium), stimulerende middelen (amfetaminen als benzedrine enz. in feite pepmiddelen), opiaten (dpium, heroïne en. morfine), indische hennep (marihuana en hasjiesj), hallucinogenen (LSD) en diverse andere middelen als lijm, benzine, tri en ether vallen onder drugs.

We spreken van „harddrugs" wanneer ze zulke veranderingen in het lichaam veroorzaken dat zij de gebruiker noodzaken steeds meer van het middel te nemen om dezelfde werking te realiseren. Ook veroorzaken ze ernstige lichamelijke onthoudingsverschijnselen, wanneer de toediening wordt gestaakt.

„Harddrugs" zijn b.v. heroïne. opium en morfine. „Soft drugs" zijn marihuana, hasjiesj en LSD. Men raakt daar niet aan verslaafd, er treedt geen gewenning van het lichaam op. Hasjiesj is de pure hars uit de "vrouwelijke planten van de Indische hennep (ook , wel Cannabis genoemd). Marihuana zijn de gedroogde bladeren van deze plant. Hennepplanten zijn ook in Nederland te verbouwen. Het product is dan minder kwalitatief dan dat uit oosterse landen. .